

หน่วยที่ 12 ระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ข้อมูล (Data) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่ถือหรือยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริงสำหรับใช้เป็นหลักฐานหาความจริงหรือการคำนวณ

จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากการสังเกตปรากฏการณ์ กิจกรรม การกระทำ หรือลักษณะของสิ่งต่างๆ อาจจะถูกบันทึกแล้วเก็บรวบรวม โดยที่ยังไม่มีการจัดระเบียบหรือประมวลผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานหรือตัดสินใจ

สารสนเทศ (Information) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ข่าวสาร การแสดงหรือชี้แจงข่าวสารต่างๆ

สารสนเทศ จึงเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการนำข้อมูลเข้าสู่ขบวนการประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจหรือการนำไปใช้งานของผู้รับ ข้อมูลเปรียบเหมือนวัตถุดิบส่วนสารสนเทศเปรียบได้กับสินค้าสำเร็จรูป อาจสรุปได้ว่าคุณลักษณะสำคัญของสารสนเทศมี 3 ประการคือ

1. เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้ว เช่น การจัดเรียง การหาค่าเฉลี่ย การเปรียบเทียบ และการหาแนวโน้ม เป็นต้น
2. อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้งานได้
3. มีคุณค่าสำหรับใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ หรือการดำเนินการ

ระบบสารสนเทศ (Information System หรือ SI) หมายถึง ระบบงานที่ถูกออกแบบขึ้นเพื่อประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ หรือแปลงจากข้อมูลดิบให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งาน

ระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety Information System) หมายถึง ระบบงานที่ถูกออกแบบขึ้นเพื่อแปลงหรือประมวลผลข้อมูลทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้งาน

ความสำคัญของระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผู้ใช้งานแบ่งเป็น สองกลุ่มคือ กลุ่มบุคคลในองค์กร เช่นผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้อง และกลุ่มบุคคลนอกองค์กร เช่นหน่วยงานรัฐ และผู้สนใจทั่วไป มีความสำคัญแบ่งได้ 3 ประการคือ

1. การสนับสนุนการปฏิบัติงานประจำ ในการปฏิบัติงานประจำทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพราะในแต่ละวันมีข้อมูลเกิดขึ้นมากมาย เช่นข้อมูลอุบัติเหตุ ข้อมูลการตรวจสอบสุขภาพ การอบรม ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ ก็ต่อเมื่อเก็บรวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาประมวลผล ให้เป็นสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน

2. การสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารทราบสถานการณ์ที่เป็นจริง และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จะช่วยให้สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว ทันเวลากับสถานการณ์ต่างๆ

3. การสนับสนุนการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ทางกฎหมาย เนื่องจากสถานประกอบการต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การรายงานผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

ประโยชน์ที่ได้รับจากระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จะช่วยให้การบริหารจัดการขององค์กรในภาพรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ประโยชน์ต่อการจัดการข้อมูลและสารสนเทศ

- มีการรวบรวมข้อมูลจากภายในและภายนอกที่จำเป็น ต่อการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กร
- มีระบบประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์นำไปใช้งานได้
- มีระบบการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้
- มีการปรับปรุงข้อมูลให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้อง ทันสมัยอยู่เสมอ
- มีฐานข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาทางด้านวิทยาการระบาด และการศึกษาวิจัยอื่นๆ ต่อไป

2. ประโยชน์ต่อการบริหารงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กร การมีระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัย จะช่วยสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

- การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการบริหารองค์กร
- การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์
- การบริหารจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การดำเนินงานและการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในส่วนต่างๆขององค์กร เกิดการติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ
- การกำกับ ติดตาม (Monitoring) การปฏิบัติงานและการตัดสินใจ เพื่อดูความก้าวหน้า
- ช่วยให้เกิดความสะดวกในการรายงานและตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และหน่วยงานที่กำกับ

ดูแลตามกฎหมาย

- องค์กรมีมาตรฐาน มีคุณภาพและความปลอดภัยในการดำเนินงาน ได้รับความเชื่อถือ สร้างโอกาสในการลงทุน

ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัย ประกอบด้วย

1. ทรัพยากรเบื้องต้น

- Hardware ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการแปลงสภาพ แปลงค่า หรือวิเคราะห์ข้อมูล การทำตาราง กราฟจัดหมวดหมู่ การคำนวณ เรียงลำดับ มักใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล

- Software ได้แก่คำสั่งและขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- People ware บุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบและ ผู้ใช้ User

2. ข้อมูลนำเข้า (Input) ข้อมูลที่จะนำมาเปลี่ยนแปลงให้เป็นสารสนเทศ

3. การประมวลผล (Processing) กระบวนการที่ใช้ในการแปลงสภาพหรือวิเคราะห์ข้อมูลให้อยู่ในรูปสารสนเทศ

4. ข้อมูลออกหรือผลลัพธ์ (Output) สารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลจนกระทั่งสิ้นสุดขบวนการ นำไปใช้งาน

5. การย้อนกลับ (Feedback)

6. การเก็บรักษาข้อมูล (Store) และปรับปรุงให้Update อยู่เสมอ

7. การควบคุมและรักษาความปลอดภัย (Control and Security Measures) เพื่อไม่ให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องไปยุ่งเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่ต้องการเผยแพร่

บทบาทของสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย แบ่งเป็น 5 ประการคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

- การรวบรวมข้อมูล
- การตรวจสอบข้อมูล

2. การประมวลผลข้อมูล (Data Processing)

- การจำแนกประเภทของข้อมูลที่รวบรวมได้ แบ่งกลุ่ม
- การเรียงลำดับข้อมูล ตามหมายเลข ตัวอักษร เพื่อเรียกใช้งานง่ายประหยัดเวลา
- การคำนวณข้อมูล
- การสรุปผล เช่น สถิติ

3. การจัดการข้อมูล (Data Management)

- การเก็บรักษาข้อมูล
- การปรับปรุงข้อมูล
- การค้นคืนข้อมูล หรือการดึงข้อมูลมาใช้
- การทำสำเนาข้อมูล เพื่อป้องกันความเสียหาย

4. การควบคุมและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data control and Data Security)

- เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลมีความถูกต้องเชื่อถือได้ และมีการประมวลผลข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม
- เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งของกิจการ เช่น กำหนดให้มีการใส่รหัสผ่าน (Password)

5. การจัดทำสารสนเทศ (Information Generation) ประกอบด้วย การแปลความหมาย การจัดทำรายงาน บทความ ตลอดจนการนำเสนอสารสนเทศ หรือสื่อสาร ไปยังผู้รับหรือผู้ใช้ประโยชน์

ข้อพิจารณาในการจัดทำระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

1. ประเภทของขนาดและสถานประกอบการ
2. กฎหมายและมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
3. นโยบายของนายจ้างหรือผู้บริหารระดับสูงในสถานประกอบการ

ขั้นตอนการจัดทำระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

1. การสำรวจและวิเคราะห์ความถูกต้องของข้อมูล

- ชนิดและรูปแบบของข้อมูลที่ใช้อยู่ในขณะนี้ เช่น แบบฟอร์ม รายงาน และเอกสารต่างๆ
- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ที่มีอยู่แล้ว หรือสามารถจัดเก็บได้
- ชนิดข้อมูลที่หน่วยงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและหน่วยงานต่างๆ ของสถานประกอบการต้องการ
- ข้อมูลที่ควรจะมีใช้เพิ่ม เพื่อตอบสนองผู้ใช้งานในระดับต่างๆ
- ความถี่และปริมาณของการใช้ข้อมูล

2. การมอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดทำและดูแลระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของ สถานประกอบการ บุคลากรทางการแพทย์ และ บุคลากรปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

3. การกำหนดแนวทางการบริหารระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

- การสื่อสารที่เข้าใจตรงกันในกลุ่มบุคลากรที่เข้าถึงข้อมูลนั้นๆ
- การจัดเก็บข้อมูล ชนิดและรายละเอียดของข้อมูลที่จัดเก็บ
- การตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
- การอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูลให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทุกฝ่าย โดยเน้นความถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย และรวดเร็ว
- การเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศให้แก่ผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่จำกัดการรับรู้เพียงผู้บริหาร หรือเฉพาะกลุ่มงาน ไม่ให้เกิดรั่วไหลของข้อมูล
- การบำรุงรักษาระบบสารสนเทศ โดยการเฝ้าติดตาม (Monitoring) การประเมิน (Evaluating) และการแก้ไข (Modifying) เพื่อปรับปรุงที่ความต้องการและจำเป็น

4. การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เช่นในส่วนของ ผู้ปฏิบัติงาน จะต้องมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการทำงาน ประวัติสุขภาพ ผลตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานและการตรวจสุขภาพเป็นระยะเมื่อเข้าทำงาน บันทึกสอบสวนอุบัติเหตุ สามารถนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลอื่นได้ เช่น ข้อมูลการบริหารความปลอดภัย มาตรการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุ ข้อมูลสุขศาสตร์อุตสาหกรรมแสดงผลการตรวจประเมินสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลโดยทั่วไปมักแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- ข้อมูลเพื่อการบริหารงานด้านความปลอดภัย
- ข้อมูลเพื่อการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน

การจัดเก็บข้อมูลสถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน มักแบ่ง ระดับความรุนแรง 3 ระดับ

1. ระดับอุบัติเหตุ จัดเก็บข้อมูลอ้างอิงในการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ไม่บันทึกข้อมูลสถิติอุบัติเหตุ
2. ระดับปฐมพยาบาลเบื้องต้น แต่ไม่ต้องหยุดงาน จัดเก็บข้อมูลอ้างอิงเพื่อศึกษาหาแนวทางป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดขึ้นอีก ไม่บันทึกเป็นข้อมูลสถิติอุบัติเหตุ
3. ระดับหยุดงาน ต้องมีการบันทึกข้อมูลสถิติการเกิดอุบัติเหตุ โดยนับวันถัดไปจากวันเกิดอุบัติเหตุเป็นการหยุดงานวันแรก รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุ กำหนดมาตรการแก้ไขไม่ให้เกิดขึ้นอีก

5. วิเคราะห์ข้อมูลและการประเมินผล ข้อมูลที่รวบรวมได้จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล มีการจัดเรียงหมวดหมู่ให้เหมาะสมและสะดวกต่อการประเมินผล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการทางสถิติ เช่นนำมาเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่างๆ เปรียบเทียบกับมาตรฐาน รวมถึงประเมินมาตรการควบคุมป้องกันว่าที่มีอยู่เพียงพอหรือไม่

6. การจัดทำสารสนเทศและการนำเสนอต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจากวิเคราะห์และประเมินผลแล้วนำผลที่ได้รายงานผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.1 การรายงานผลเพื่อการบริหาร มักเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดและรายงานสถานการณ์ความเสี่ยงในรูปของชั่วโมงการทำงานประมวลผลเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายสามเดือน หกเดือน และรายปี รูปแบบการรายงานผลมักเป็นแบบสถิติวิเคราะห์ มีการใช้แผนภูมิหรือกราฟมาใช้ในการแสดงสถิติเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลา จะเห็นความแตกต่างชัดเจนกว่าการรายงานในรูปแบบตารางสถิติ

6.2 การรายงานผลเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน มักแสดงเป็นรูปกราฟ สรุปข้อมูลข่าวสาร การจัดบอร์ดนิทรรศการ การจัดกิจกรรม ประกวดแข่งขันด้านความปลอดภัย

6.3 รายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย

1) แบบรายงานผลที่เสนอต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เช่น

- แบบรายงานผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ : แบบ จป.(ว)

- แบบรายงานผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิคชั้นสูง : แบบ จป. (ท)

- แบบแจ้งรายละเอียดของสารเคมีอันตรายในสถานประกอบการ: แบบ สอ.1

- แบบรายงานความปลอดภัยและการประเมินการก่อดันของสารเคมีอันตรายในสถานประกอบการ: แบบ สอ.2

- แบบรายงานความปลอดภัยและการประเมินการก่อดันของสารเคมีอันตรายในบรรยากาศบริเวณสถานที่ทำงานและสถานที่เก็บสารเคมี: แบบ สอ.3

- แบบรายงานผลการตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีอันตรายในบรรยากาศบริเวณสถานที่ทำงานและสถานที่เก็บสารเคมี: แบบ สอ.3

2) แบบรายงานผลที่เสนอต่อหน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม เช่น

- แบบเอกสารรับรองความปลอดภัยในการใช้หม้อน้ำ

- แบบเอกสารรับรองความปลอดภัยในการใช้หม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อทำความร้อน

- แบบรายงานการตรวจความปลอดภัยระบบทำความเย็น

- แบบเอกสารรับรองความปลอดภัยในการใช้หม้ออบไอน้ำ/ภาชนะรับแรงดัน

- เอกสารรับรองความปลอดภัยระบบไฟฟ้า

- รายงานการตรวจสอบระบบและอุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรม

- เอกสารรับรองการตรวจสอบระบบใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิงของรถฟอร์คลิฟท์

- ฯลฯ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

1.บุคลากรด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จป หัวหน้างาน จประดับเทคนิค จประดับเทคนิคชั้นสูง จป ระดับวิชาชีพ จประดับ บริหาร

2. คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบการ โรงงานที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปต้องจัดให้มีคณะกรรมการนี้ มีหน้าที่เกี่ยวกับสารสนเทศคือ

- พิจารณานโยบายและแผนงาน ด้านความปลอดภัยในการทำงาน นอกรงาน เพื่อลดอุบัติเหตุ การประสบอันตราย เจ็บป่วย

- รายงานเสนอแนะมาตรการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย

- พิจารณาข้อบังคับและคู่มือ มาตรฐานความปลอดภัยต่อนายจ้าง
- ดำเนินการปฏิบัติการด้านความปลอดภัย ตรวจสอบสถิติ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- พิจารณาโครงสร้างแผนการอบรม เกี่ยวกับความปลอดภัย
- วางระบบการรายงานสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยให้เป็นหน้าที่ของลูกจ้างทุกคนทุกระดับต้องปฏิบัติเอง
- รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ระบุปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

3. บุคลากรทางการแพทย์ แพทย์และพยาบาล มีบทบาทเกี่ยวข้องกับสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยคือ

- การจัดทำสมุดสุขภาพ โดยเก็บรักษาไว้จนคนงานนั้นออกจากงานแล้วอย่างน้อย 2 ปี
- การบันทึกข้อมูลทะเบียนผู้ป่วย (OPD Card) ประกอบด้วยข้อมูลประวัติ ผลการตรวจร่างกาย บันทึกการรักษา
- การบันทึกการเจ็บป่วยในโรงพยาบาล ตามแผนหรือตามประเภท ถ้าเป็นโรคร้ายแรงควรมีระบบรายงานทันที
- การบันทึกการบาดเจ็บและอุบัติเหตุ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงด้านความปลอดภัย

4. บุคลากรปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

- พนักงานปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ในการทำงานที่ศูนย์คอมพิวเตอร์
- พนักงานป้อนข้อมูล มีหน้าที่ป้อนข้อมูลเข้าระบบคอมพิวเตอร์
- บรรณารักษ์ระบบ มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการกับข้อมูลจากสื่อต่างๆที่อยู่ภายนอกระบบ
- นักวิเคราะห์ระบบ มีหน้าที่วิเคราะห์ ออกแบบ และนำระบบสารสนเทศบนพื้นฐานของคอมพิวเตอร์มาใช้งาน
- โปรแกรมเมอร์ มีหน้าที่เขียนคำสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานตามต้องการ
- บุคลากรศูนย์สารสนเทศ มีหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเลือกหาทรัพยากรสนับสนุนในการตัดสินใจ

ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ฐานข้อมูล (Database) เป็นการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากจะเก็บข้อมูลแล้วยังเก็บความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลด้วย มีดังนี้

1. ฐานข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานต่างๆเกี่ยวกับการประกอบกิจการ

- ชื่อสถานประกอบการ ประเภทและขนาดของกิจการ
- สถานที่ตั้ง แผนผังของสถานประกอบการ แหล่งชุมชนข้างเคียง
- นโยบาย ภารกิจ วิสัยทัศน์ของสถานประกอบการ
- โครงสร้างการบริหารของสถานประกอบการ

2. ฐานข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ประกอบด้วยข้อมูลรายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ในกระบวนการผลิต

- แผนผังกระบวนการผลิต (Process Flow Diagram)
- รายการเครื่องจักรเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ
- ข้อมูลการตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ
- ข้อมูลความปลอดภัยของเครื่องจักร เช่น การติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่จุดอันตรายของเครื่องจักร
- สภาพในกระบวนการผลิต เช่น อุณหภูมิ ความดัน ความชื้น ฯลฯ
- ระบบงาน ระบบการหมุนเวียนกะ

- จำนวนและรายชื่อของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละส่วนการผลิต
- เป้าหมายการผลิต ผลិតภัณฑ์และผลพลอยได้
- มลภาวะและของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต

3. ฐานข้อมูลการบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เช่น

- โครงสร้างการบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ระบบบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- สถิติการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการ
- ข้อมูลการเรียกร้องเงินทดแทนของผู้ปฏิบัติงานที่ประสบอันตรายจากการทำงาน
- ข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบความปลอดภัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบสวนอุบัติเหตุ การจัดทำบันทึกและการรายงาน
- ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการทำงาน
- ข้อมูลการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัย
- ข้อมูลทางด้านสุขศาสตร์อุตสาหกรรม เช่น การตรวจวัดและประเมินสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- ข้อมูลการจัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล
- แผนฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรืออุบัติภัยต่างๆ
- ข้อบังคับและคู่มือ รวมทั้งมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการทำงานของสถานประกอบการ
- ข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมและการฝึกปฏิบัติด้านอาชีวอนามัยต่างๆ รวมทั้งการฝึกซ้อมกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น อัคคีภัย การรั่วไหลของสารเคมีหรือแก๊สมันตรังสี เป็นต้น
- ข้อเสนอแนะและข้อร้องเรียนต่างๆ เกี่ยวกับอันตรายจากอุบัติเหตุและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

4. ฐานข้อมูลการบริหารงานบุคคล โดยทั่วไปผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนรวมทั้งผู้รับเหมาช่วง ควรจะมีทะเบียนประวัติในส่วนที่เกี่ยวข้องเก็บไว้ เช่น ประวัติบุคคล ประวัติการทำงาน ประวัติสุขภาพ สถิติการลา ประวัติการพัฒนาบุคลากร

5. ฐานข้อมูลการบริหารงานพัสดุ เช่น

- วัสดุดิบและสารเคมีที่ใช้ ประเภทและปริมาณการใช้
- เอกสารข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (Material Safety Data Sheet: MSDS)
- มาตรการการจัดเก็บ การเบิกจ่าย การเคลื่อนย้าย การทำลาย การจัดการเมื่อเกิดอันตรายและเหตุฉุกเฉิน

6. ฐานข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ เพื่อให้งานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วน เช่น

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- ข้อมูลมาตรฐานความปลอดภัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
- ค่าเสนอแนะด้านความปลอดภัย ฯลฯ

ความหมาย ประเภทและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

สารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย(Occupational Health and Safety Information) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลผล โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็นส่วนนำเข้า (Input) แล้วนำมาประมวลผลหรือรวบรวมให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

1. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้แก่ ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในสถานประกอบการ
2. ช่วยให้ผู้บริหารสารสนเทศ เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่นำเสนอ
3. เมื่อเกิดความเข้าใจแล้วสารสนเทศจะช่วยให้ผู้บริหาร สามารถตัดสินใจ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น ประเมินอันตราย วางแผนป้องกัน

ประเภทของสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

1. วัสดุพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่นหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร
2. วัสดุที่ไม่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ สไลด์ เทปเสียง เทปบรรยาย โปรแกรมช่วยสอน
3. วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการบันทึกสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัลโดยใช้ระบบแสงเลเซอร์ หรือคอมพิวเตอร์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) แผ่นซีดี แผ่นดีวีดี และซีดีรอม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ที่ดีควรมีคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านคือ

1. ด้านเวลา : ทันเวลา และทันสมัย
2. ด้านเนื้อหา : ถูกต้อง สมบูรณ์ น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ตรงกับความต้องการและตรวจสอบได้
3. ด้านรูปแบบ : ชัดเจนกะทัดรัด มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ยืดหยุ่นได้
4. ด้านกระบวนการ : เข้าถึงได้ และปลอดภัย

ลักษณะของสารสนเทศด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับบุคลากร แบ่งเป็น 4 ระดับ มีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

1. ระดับวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว (Strategic Planning) ผู้บริหารระดับนี้จะอยู่สูงสุดขององค์กร เน้นในเรื่องนโยบาย เป้าประสงค์ กลยุทธ์ขององค์กร และการวิเคราะห์แนวโน้มต่างๆ เพื่อตัดสินใจในวางแผนระยะยาวไม่สนใจรายละเอียดปลีกย่อยสนใจรายงานสรุป นานๆ ครั้ง เช่น รายงานเพื่อติดตามผลการดำเนินงานความปลอดภัยเดือนละครั้ง
2. ระดับวางแผนการบริหาร จะเป็นผู้บริหารระดับกลางได้แก่ผู้จัดการหน่วย นำนโยบายของผู้บริหารระดับสูงมาปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ การควบคุมการจัดการ และวางแผนกลยุทธ์ ลักษณะสารสนเทศที่ต้องการจะมีรายละเอียดมากกว่าผู้บริหารระดับสูงแต่มีขอบเขตแคบกว่าและต้องการรายงานที่มีความถี่มากกว่า เช่น ข้อมูลรายสัปดาห์หรือรายเดือน
3. ระดับวางแผนปฏิบัติการ บุคลากรระดับนี้จะเป็นผู้บริหารชั้นต้นควบคุมการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ หัวหน้างาน มีการวางแผนที่เกี่ยวข้องเป็นระยะเวลาสั้นๆ เช่นแผนงานประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน ต้องการสารสนเทศที่มีขอบเขตแคบกว่าแต่มีรายละเอียดมากกว่า เช่น กฎระเบียบ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
4. ระดับปฏิบัติการ บุคลากรในระดับปฏิบัติการจะเกี่ยวข้องอยู่กับงานประจำวันที่ทำซ้ำๆ กัน เกี่ยวข้องกับสารสนเทศคือจัดหาข้อมูลเข้าสู่ระบบและผู้ใช้สารสนเทศ ได้แก่ การให้ข้อมูลหรือรายงานจุดอันตรายหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็น

อันตรายให้หัวหน้างาน ลักษณะสารสนเทศที่ต้องการนั้น ควรมีเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงาน ไม่กว้างจนเกินไป ปริมาณไม่มากนัก ใช้สื่อภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย

คุณลักษณะของผู้ใช้สารสนเทศด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

ควรมีคุณลักษณะ 5 ประการ

- 1.ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศว่ามีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. มีความรู้และมีความสามารถในการใช้สารสนเทศ รู้แหล่งสารสนเทศ รู้วิธีเข้าถึง รู้ขอบข่ายของเนื้อหาสารสนเทศ
3. สามารถประเมินสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. สามารถประมวลสารสนเทศ คือการคิดและการวิเคราะห์สารสนเทศที่ได้มา
5. สามารถใช้และสื่อสารสารสนเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

แหล่งสารสนเทศด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

แหล่งสารสนเทศ (Information Resources) หมายถึง แหล่งที่เกิด แหล่งผลิต หรือแหล่งที่เป็นศูนย์รวมทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งผู้ใช้สารสนเทศสามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้

- 1.สารสนเทศบุคคล ได้แก่ตัวบุคคลที่เป็นผู้รู้ คณาจารย์ นักวิชาการ
2. แหล่งสารสนเทศสถาบัน หรือสถาบันบริการสารสนเทศ เป็นแหล่งที่ตั้งอยู่ในองค์กรต่างๆ สถาบันการศึกษา หน่วยงาน รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ห้องสมุด ต่างๆ
- 3.แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์
4. แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต โดยการสืบค้นสารสนเทศด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยที่มีอยู่ในเว็บไซต์ต่างๆ